

Názvy a cíle jednotlivých kapitol Ekonomiky pro SOU a SOŠ

1. EKONOMIKA, EKONOMICKÉ SUBJEKTY

Žák vysvětlí pojem ekonomika, charakterizuje podstatu ekonomického rozhodování, popíše jednotlivé subjekty v ekonomice a jejich vzájemné vztahy.

2. HOSPODÁŘSKÝ PROCES (+ VÝROBNÍ FAKTORY)

Žák popíše průběh hospodářského procesu na konkrétní činnosti ve svém oboru, charakterizuje výrobní faktory a uvede jejich konkrétní příklady. Na příkladech také ukáže produkty hospodářského procesu, jejich využití a případně ekologickou likvidaci.

3. DĚLBA PRÁCE

Žák charakterizuje dělbu práce, chápe a vysvětlí její nezbytnost pro současný život člověka, vysvětlí, jak dělba práce vznikla. Na příkladu ze svého oboru vysvětlí pojem specializace.

4. ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ – STATKY, SLUŽBY, POTŘEBY

Žák vysvětlí pojem životní úroveň, dokáže zhodnotit uspokojování potřeb svých, své rodiny. Na příkladech vysvětlí, co jsou to statky volné a ekonomické a co jsou služby věcné a osobní. Umí vysvětlit vzácnost zdrojů, prokáže, že chápe nutnost zdroje šetřit.

5. TRH

Žák vysvětlí různá pojetí trhu a různé druhy trhů. Ví, jak trh vznikl, vysvětlí pojem výměnný obchod. Charakterizuje pojmy poptávka a nabídka a na příkladu vysvětlí jejich fungování. Objasní vznik a podstatu peněz.

6. POPTÁVKA, NABÍDKA

Žák na příkladech vysvětlí chování kupujícího a prodávajícího, určí, kdo z nich představuje na trhu poptávku a kdo nabídku.

7. FUNGOVÁNÍ TRŽNÍHO MECHANISMU

Žák vysvětlí, jak dochází na trhu k obchodování. Podle příkladu nakreslí graf fungování tržního mechanismu, popíše a uvede konkrétní příklad. Objasní, k jakým situacím může na trhu docházet a jak trh tyto situace řeší. Může porovnat ekonomickou teorii trhu s praktickými poznatky ze svého okolí a uvést příčiny nesrovnalostí.

8. KALKULACE CENY

Žák charakterizuje pojem cena, velmi jednoduše určí, co vše musí cena výrobku či služby obsahovat a jak se počítá. Uvede důsledky příliš nízké či příliš vysoké stanovené ceny. Vysvětlí rozdíl ceny s daní a ceny bez daně. Spočítá jednoduchou kalkulaci ceny.

9. NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ, STÁTNÍ ROZPOČET

Žák vysvětlí na příkladech význam státu jako ekonomického subjektu a zároveň jako subjektu, který svými opatřeními může ovlivnit ekonomiku. Uvede také příklady vlivů dalších subjektů na ekonomiku – např. vliv zapojení v mezinárodních organizacích. Charakterizuje státní rozpočet a uvede některé jeho příjmy a výdaje.

10. HODNOCENÍ EKONOMIKY STÁTU

Žák charakterizuje makroekonomické veličiny: hrubý domácí produkt, míru nezaměstnanosti, míru inflace, platební bilanci státu, najde údaje o těchto veličinách.

11. NEZAMĚSTNANOST A JEJÍ ŘEŠENÍ, SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V NEZAMĚSTNANOSTI

Žák objasní pojem nezaměstnanost, ví, kdo je považován za nezaměstnaného. Na příkladech vysvětlí některé příčiny nezaměstnanosti. Ví, kde je nejbližší úřad práce, jak může tento úřad nezaměstnaným pomoci. Charakterizuje pojem rekvalifikace.

12. PRÁCE

Žák charakterizuje pojem práce, vysvětlí, kdo je považován za pracovní sílu. Na příkladech uvede, jak může podnik získávat pracovní síly.

13. ŽÁDOST O MÍSTO, ŽIVOTOPIS, PRACOVNÍ POHOVOR

Žák si napíše vlastní žádost o místo a životopis. Vysvětlí postup při hledání zaměstnání, uvede příklady ve svém oboru.

14. ZÁKONÍK PRÁCE, VZNIK PRACOVNÍHO POMĚRU, PRACOVNÍ SMLOUVA

Žák charakterizuje pracovní poměr, náležitosti pracovní smlouvy, postup při uzavírání pracovního poměru. Vysvětlí pojmy zkušební lhůta a pracovní poměr na dobu určitou.

15. TRVÁNÍ PRACOVNÍHO POMĚRU, PRACOVNÍ DOBA, MZDA, DOVOLENÁ

Žák uvede základní povinnosti vyplývající z pracovního poměru. Vysvětlí pojmy pracovní doba, práce přesčas, mzda, dovolená. Objasní roli odborů, uvede příklady výhod, které může zaručovat kolektivní smlouva.

16. UKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

Žák uvede jednotlivé druhy ukončení pracovního poměru, charakterizuje povinnosti a práva obou stran (zaměstnanec i zaměstnavatel) při ukončování pracovního poměru, určí, kdy má zaměstnanec právo na odstupné a výpovědní lhůtu.

17. DOHODY O PRACÍCH KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR

Žák charakterizuje dohodu o provedení práce a dohodu o pracovní činnosti, uvede rozdíly obou dohod, případně na příkladu z vlastního oboru jejich výhody a nevýhody.

18. BEZPEČNOST PRÁCE, ODPOVĚDNOST ZA ŠKODY

Žák si uvědomuje povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci, zároveň charakterizuje povinnost zaměstnanců dbát o bezpečnost, účastnit se školení a další povinnosti související s BOZP.

19. ODMĚNA ZA PRÁCI, VÝPOČET MZDY

Žák vysvětlí pojem mzda, ví, co je minimální mzda. Odliší mzdu časovou a úkolovou. Popíše jednoduše postup výpočtu mzdy, provede na jednoduchém příkladu výpočet hrubé mzdy. Na internetu najde finanční mzdovou kalkulačku a s její pomocí spočítá čistou mzdu.

20. DANĚ A ODVODY DO STÁTNIHO ROZPOČTU

Žák charakterizuje pojem daň, na příkladech uvede, kdo je plátcem daně a poplatník daně, co je předmět daně a daňový základ. Rozliší daně přímé a nepřímé.

21. DANĚ Z PŘÍJMŮ

Žák charakterizuje fyzickou a právnickou osobu. Určí poplatníka daně z příjmů. Uvede příklady předmětů této daně. Na příkladech podnikání ve svém oboru vysvětlí, které příjmy a které výdaje jsou uplatnitelné při výpočtu daně z příjmů fyzických osob. Uvede příklady položek, které mohou snižovat základ daně či vypočtenou daň.

22. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Žák uvede podstatu daně z přidané hodnoty. Vypočítá jednoduchý příklad na odvod této daně. Vysvětlí, kdo je plátcem a kdo poplatníkem DPH. Umí zjistit současné sazby DPH. Objasní pojem nadměrný odpočet.

23. OSTATNÍ DANĚ A POPLATKY

Žák uvede příklady dalších daní a poplatků, charakterizuje, jaké skutečnosti jsou podstatou jejich placení.

24. SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

Žák vysvětlí povinnost sociálního pojištění, objasní, z jakých položek se skládá. Vypočítá jednoduchý příklad na odvod sociálního pojištění ze mzdy.

25. ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Žák uvede důvody pro povinné zdravotní pojištění, vysvětlí, na jaké účely se odvedené peníze používají. Vypočítá jednoduchý příklad odvodu zdravotního pojištění ze mzdy.

26. PODNIK A PODNIKÁNÍ, ZALOŽENÍ PODNIKU

Žák definuje podnikání – vlastními slovy nebo podle obchodního zákoníku (pojmy v této definici vysvětlí). Vysvětlí pojmy podnik, právnická osoba, fyzická osoba, zkratku OSVČ. Charakterizuje postup, jak může získat živnostenské oprávnění ve svém oboru. Na příkladu uvede, případně jednoduše zpracuje, vlastní podnikatelský záměr.

27. ŽIVNOSTI

Žák odliší živnosti ohlašovací a koncesované, charakterizuje druhy ohlašovacích živností a podmínky podnikání v nich. Na příkladech vymezení povinnosti podnikatele, vysvětlí, co je to neoprávněné podnikání.

28. OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Žák uvede druhy obchodních společností, může uvést odlišnosti v jejich založení, řízení nebo činnosti. Vysvětlí pojmy společenská smlouva, základní kapitál, jednání za společnost, ručení za závazky. Vysvětlí, co je to akcie a jaké výhody přináší držitelé.

29. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU, ŘÍZENÍ PODNIKU (MANAGEMENT)

Žák vysvětlí pojem organizační struktura, na příkladu uvede, jak organizační struktura vzniká. Charakterizuje řídicí činnosti, uvádí jejich příklady.

30. OKOLÍ PODNIKU

Žák uvádí příklady institucí, se kterými podnik spolupracuje, charakterizuje formy a případně podmínky této spolupráce.

31. VZTAHY S DODAVATELI A ODBĚRATELI

Žák vysvětlí pojmy dodavatel, odběratel, popíše jednoduše obsah kupní smlouvy. Uvede základní povinnosti, které vznikají smluvním stranám, a možné sankce za neplnění smlouvy.

32. ZÁSOBOVÁNÍ PODNIKU

Na příkladech z vlastního oboru charakterizuje žák zásobovací a skladovací činnosti, rozliší běžnou a pojistnou (příp. i technickou) zásobu, vysvětlí, co patří do základního materiálu v oboru.

33. MARKETING

Žák vysvětlí pojem marketing, uvede způsoby provádění marketingu ve svém oboru. Hodnotí způsoby chování podniků k zákazníkům. Diskutuje o vhodnosti reklamy na různé druhy zboží a služeb, obhajuje své názory. Uvede prvky marketingového mixu a vysvětlí jejich roli. Objasní, proč je pro podnik důležitý prodej produktů, uvede konkrétní příklady, jak může prodej probíhat.

34. MAJETEK PODNIKU

Žák rozliší dlouhodobý a oběžný majetek, vysvětlí rozdíly, uvede příklady majetku z vlastního oboru a zařadí je do správné kategorie. Objasní rozdíl mezi spotřebou a opotřebením. Vypočítá zjednodušený příklad na účetní odpisy.

35. ÚČET PODNIKATELE – KOMUNIKACE S BANKOU

Žák vysvětlí pozitiva účtu u banky, charakterizuje systém bezhotovostního placení. Uvede příklady dalších metod placení. Odliší a vysvětlí pojmy devizy a valuty, vyhledá a určí kurz cizí měny. Uvede příklady dalších služeb banky.

36. PENĚŽNÍ OPERACE V PODNIKU

Na příkladech žák uvede druhy hotovostních operací v podniku, charakterizuje pojem hmotná odpovědnost. Popíše práci pokladníka, vyplní příjmový a výdajový pokladní doklad.

37. HOSPODAŘENÍ PODNIKU

Žák vysvětlí pojmy hospodaření a účetnictví. Charakterizuje, co znamenají jednotlivé možné výsledky hospodaření – zisk, ztráta, jejich význam pro podnik i pro jeho okolí. Vypočítá jednoduchý příklad na zjištění hospodářského výsledku. Rozlišuje hrubý a čistý zisk.

38. DAŇOVÁ EVIDENCE

Žák charakterizuje pojem daňová evidence, příjmy a výdaje související s předmětem podnikání.

39. PŘÍKLAD DAŇOVÉ EVIDENCE

Žák si vyzkouší jednoduchý příklad daňové evidence, zjistí výsledek hospodaření.

40. DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ K DZP

Žák si zkusí vyplnit daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob podle příkladu v učebnici.

41. DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ K DPH

Žák si zkusí vyplnit daňové přiznání k DPH podle příkladu v učebnici.

42. OSOBNÍ FINANCE, HOSPODAŘENÍ RODINY

Žák charakterizuje pojmy rodina a domácnost, ví, kdo rodinu a domácnost tvoří. Uvede konkrétní příjmy a výdaje domácnosti, může se pokusit sestavit rozpočet domácnosti. Vysvětlí, jaká opatření jsou možná v případě, že příjmy domácnosti nepostačují ke krytí jejích výdajů.

43. SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ RODINY – DOMÁCNOSTI

Žák charakterizuje na příkladech systém státní sociální podpory, uvede, jaké příjmy mohou domácnosti dostávat od státu. Vysvětlí pojem životní minimum. Uvede, jak postupovat při žádosti o dávky sociální podpory.

44. FINANČNÍ PASTI – CENOVÉ TRIKY, KLAMAVÉ NABÍDKY

Žáci společně s učitelem diskutují o výhodných nabídkách, akcích a dalších marketingových tricích firem, určují pozitiva a negativa těchto nabídek.

45. FINANČNÍ TRH, BANKY

Žák jednoduše charakterizuje finanční trh, zboží, se kterým se zde obchoduje, subjekty nabídky a poptávky. Vysvětlí funkce peněz, ví, jak peníze vznikly. Uvede příklady cenných papírů. Popíše činnost centrální banky a služby komerčních bank.

46. VKLADY

Žák charakterizuje pojem úspory, vysvětlí výhodnost vkladů u banky. Uvede příklady různých bankovních spořicích produktů. Vysvětlí pojem úrok. Spočítá jednoduchý příklad úročení vkladu.

47. PŮJČKY A ÚVĚRY

Žák vysvětlí pojmy úvěr, půjčka, uvede, proč je důležité úvěry či půjčky dobře zvažovat v rodině i v podniku. Spočítá jednoduchý příklad na úrok z úvěru. Charakterizuje leasing, porovná jej s pronájemem věci či pořízením věci na úvěr.

48. VÝPOČET ÚROKŮ

Žák spočítá jednoduché příklady na úročení vkladů i úvěrů. Vysvětlí, co je kapitalizace úroků.

49. NABÍDKY FINANČNÍCH SPOLEČNOSTÍ, JEJICH POSOUZENÍ

Žák uvede, proč je důležité zvažovat a posuzovat nabídky finančních společností. Vysvětlí zkratku RPSN a její význam.

50. POJIŠŤOVNICTVÍ

Žák charakterizuje pojmy pojištění, pojišťovna, pojistník, pojištěný, uvede, proč a kdy je pojištění vhodné. Uvede příklady pojistných událostí. Vysvětlí postup pojišťovny při likvidaci pojistné události. Uvede příklady druhů pojištění.